

Hasifájdalom Gyermekkorban

Dr. Fathi Khaled PhD, gyermeksebész főorvos, Balassa J. Kórház, Gyermekosztály, Szekszárd

A cikk a Koraszülöttek lapja 2019/6 számában jelent meg

A hasfájás az egyik leggyakoribb probléma gyermekeknél, legtöbbször enyhe vírusfertőzés, vagy emésztési probléma, esetleg stresszhelyzet áll a háttérben. Azonban az esetek kisebb százalékában komoly betegség húzódhat meg a panaszok mögött.

Mi állhat a hasfájás háttérében?

Kisebb gyermekeknél és serdülőknél is gyakori panasz lehet a hasfájás. A szülő sokszor tanácstalan, hogy mi is állhat a háttérben. Számos oka lehet a gyermek hasfájásának. Emésztési zavar, reflux, epekő, ételmérgezés, vírusos bélhúrút, szélgörcs, hasmenés, székrekedés, lágyéksérv, vakbélgyulladást, esetleg húgyúti fertőzés.

Ártalmatlan hasi fájdalom

Ha a hasi fájdalom több hete esetleg több hónapja fennáll, általában helytelen étkezés, vagy székrekedés állhat a háttérben. Ilyenkor érdemes átgondolni, mit evett a gyermek utoljára, nem evett-e puffasztó, nehéz ételt. (pl.: zsíros húsok, gyorséttermi ételek), illetve mikor volt a gyermeknek utoljára széklete, vizelete, és volt-e vele panasz.

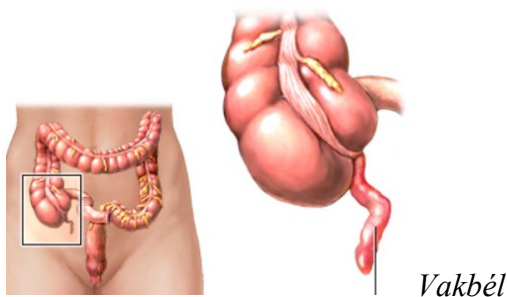
Akut hasi fájdalom

A hasfájás újszülött- és csecsemőkorban is az egyik leggyakoribb panaszok közé tartozik. Legtöbb esetben gázos belek (túlzott levegőnyelés, székrekedés) miatt alakul ki, mely szél szondázással megszüntető. Komolyan kell vennünk a hasfájást, ha hirtelen kezdődött, a baba többnyire periodikusan sír, sírását rövid, megnyugvásos fázisok szakítják meg, alapvetően nyugtalan és hányás, véres székletürítés is társul idővel a panaszokhoz. Ebben az esetben bélelzáródást okozó bélbetüremkedésre (invagináció) kell gondolni, mely sürgős gyermekorvosi ellátást igényel.

Kizárt lágyéksérv is okozhat bélelzáródást, mely heves, gyorsan erősödő hasi fájdalom, hányás illetve sérv feletti fájdalommal társul.

Kamasz lányoknál hirtelen kezdődő, spontán nem szűnő alhasi fájdalom esetén, petefészek cysta megrepedés vagy petefészek, petevezeték megcsavarodás állhat a háttérben, mely sürgős sebészeti ellátás igényel. Fiúknál herecsavarodás esetén a kifejezett herefájdalom mellett, hasfájás, hányás is megjelenik, ezért a hasi panaszokkal érkező fiú betegeknél a hasi fizikális vizsgálatnál a herék vizsgálata elengedhetetlen fontosságú.

Vakbélgyulladás (appendicitis) leggyakoribb gyermeksebészeti kórkép. Féregnyúlványgyulladás gyermekeknél 0-18 éves kor között bármikor előfordulhat, 10 éves kor felett a leggyakoribb, de akár újszülött korban is előfordulhat. A féregnyúlvány, egy a vastagbél kezdeti szakaszából kiinduló, 1 cm átmérőjű 6–10 cm hosszúságú, vakon végződő féreg-szerű képlet.

Tipikus tünetek: étvágytalanság, köldök körül induló hasi fájdalom, mely fokozatosan erősödik, majd 24 órán belül jobb alhasba vándorol. Társuló tünete lehet a láz, a székelési inger vagy lágyabb széklet, gyakori vizelet inger. A kialakulásának pontos okát nem ismerjük, de szerepet játszhat a féregnyúlvány üregének - lumenének – az elzáródása (pl.: széklettrög, elmeszesedett idegentest, mint például egy gyümölcsmag). Ha féregnyúlvány ürege elzáródik, a benne termelődő nyák feszülést okoz annak a falában és az ott lévő baktériumok gennyes gyulladást indítanak el. A kisgyermekeknél a cseplesz felnőttekéhez képest fejletlen, rövidebb, így kilyukadt vakbélgyulladás esetén, a gennyet nem tartja fel egy lokalizált helyen, könnyen a hasüregi gyulladás szétterjedhet, hashártyagyulladás (peritonitis) alakulhat ki. Ha a gyermek lázas, hány, görnyedten jár, hasát fájlalja (különösen, ha hasának jobb alsó részét vagy a fájdalom köldöktájról vándorolt oda), sürgősen forduljon orvoshoz, hogy minél előbb tisztázásra kerüljön a kiváltó ok. Fontos tudni, hogy ha a panaszok intenzívek és a vakbélgyulladás lehetősége felmerül a szülőben, akkor a gyermek az orvosi vizsgálatig semmit

ne egyen, ne igyon lehetőleg – mivel a műtéthez szükséges altatás csak üres gyomorral történhet.

A heveny vakbélgyulladás kezelési módja, a gyulladt féregnyúlvány eltávolítása (appendectomy). A műtét történhet hagyományos nyitott módon, illetve előnyösebb laparoskopos úton is.

Pszichológiai okok

A hasi fájdalmak sok esetben nem is fizikai eredetűek – ez csupán a gyermekek kis százalékánál fordul elő. Nagyon gyakori, hogy pszichológiai okok keresendők a hasfájás oka mögött, így például a túlzott szorongás, dolgozat, iskolai feszültség, konfliktus, ugyanúgy ahogyan felnőttek is érzik a gyomorpanaszokat, amikor idegesek, stresszesek valamiért.

Összefoglalva elmondható, hogy leggyakrabban, ha a hasfájás együtt jár hasmenéssel, hányással, akkor nagy valószínűséggel a gyomor-bél traktus fertőzéséről lehet szó. Ha a hasfájás mellett fájdalomról panaszkodik vizeléskor a kicsi, netán láza lesz, a hólyag, vagy a húgyutak fertőzése lehetséges. Az a hasfájás, ami a hátba és a vesetájékra sugárzik ki, lázzal, esetleg fájdalommal jár a vizelés, akkor a tünet vesemedence-gyulladásra is utalhat. Ha hasfájás fokozottan erősödik, jobb alhasban lokalizálódott, lázzal, hányással társul, vakbélgyulladásra utal. **Fontos**, hogy minden esetben tisztázzuk a háttérben álló problémát szakember segítségével.